

JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITIES SCIENCES RESEARCH

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Open Access Refereed e-Journal & Refereed & Indexed

Article Type	Research Article	Accepted / Makale Kabul	25.12.2019
Received / Makale Geliş	27.10.2019	Published / Yayınlanma	25.12.2019

TÜRKİYE MUHASEBE SEKTÖRÜNDEKİ DİJİTAL DÖNÜŞÜM SÜRECİ DIGITAL TRANSFORMATION PROCESS OF ACCOUNTING INDUSTRY IN TURKEY

Öğr. Gör. Memiş KARAER

Selçuk Üniversitesi, Taşkent Meslek Yüksek, Finans, Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü
Konya / TÜRKİYE, ORCID: 0000-0001-5187-3790

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.1662>

Reference: Karaer, M. (2019). Türkiye muhasebe sektöründeki dijital dönüşüm süreci. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 6(47), 4358-4364.

ÖZET

Teknolojinin çok hızlı gelişmesiyle birlikte, bilgisayarlarda hayatımızın her alanında yer almaya başlamıştır. İşletmeler de ofis işleri ve hatta üretim aşamalarında bile teknolojiden ve bilgisayarlardan yararlanmaya başlamışlardır. Özellikle firmaların en önemli birimi olan muhasebe bölümünde bilgisayarlar artık çok önemli bir yere sahiptir. Neredeyse işletmelerin tamamı artık muhasebe işlerini muhasebe ortamında yapmaktadırlar. Tabi ki bilgisayar sadece kendisi bu işler için yeterli olmamaktadır. Bunun için muhasebe paket programları fazlasıyla üretilmiş ve firmaların tercihini sunulmuştur. Bilgisayarlara kurulan paket programları sayesinde muhasebe işleri bir hayli kolaylaşmış durumdadır. Muhasebenin kayıt işlemlerinden tutun da raporlamalara kadar birçok işlemi çok hızlı ve kolay bir şekilde yapılabilmektedir. 2000 yılından sora devletin e-dönüşüm uygulamalarına başlamasıyla birlikte muhasebe alanında da birçok uygulama e-dönüşüm işlemine geçmiştir. İnternetin de güncel hayatımızda yaygın ve aktif kullanılmasıyla birlikte e-dönüşüm işlemleri hızlanarak çoğalmıştır. Artık birçok işletme fatura, irsaliye ve resmi defterleri gibi birçok belgeyi dijital ortamda düzenleyip ilgili kurum ya da kişilere göndermektedir. Firmalar artık matbu fatura, irsaliye ve tutulması gereken defter uygulamalarını dijital ortama taşıyarak ciddi manada tasarruf da sağlamaya başlamışlardır. Dijital muhasebe için yazılım firmaları birçok paket program üretmişlerdir. İşletmeler kendilerine uygun olanı seçerek bu programlardan fayda sağlamaktadırlar. Bu çalışmada dijital muhasebenin gelişiminden, paket programlardan ve e-dönüşüm süreci üzerine bir araştırma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Dönüşüm, Dijital Muhasebe, Paket Programlar

ABSTRACT

With the rapid development of technology, computers began to take place in all areas of our lives. Businesses even in office and even in production have begun to take advantage of technology and computers. Especially in the accounting department, which is the most important unit of companies, computers now have a very important place. Almost all of the businesses now do accounting work in the accounting environment. Of course, the computer itself is not enough for this work anymore. For this reason, accounting package programs have been produced excessively and the companies preferred. Thanks to the software installed on the computer, accounting is much easier. Many transactions of accounting, from record to reporting, can be performed very quickly and easily. After 2000, with the government started e-transformation applications, many applications in the accounting field have been transferred to the e-transformation process. With its widespread and active use in our current lives on the internet, e-transformation processes have accelerated increased. Now, many businesses send documents such as invoices, waybills and official books in a digital environment and send them to related institutions or individuals. Companies have now begun to provide significant savings by transferring printed invoices, waybills and ledger applications to the digital environment. For digital accounting, software companies have produced many packages. Businesses by choosing the one that suits them, they benefit from these programs. In our study, research has been made on the development of digital accounting, package programs and e-transformation process.

Keywords: Dijital Transformation, Dijital Accounting, Package Programs

1. GİRİŞ

Özellikle Sanayi Devrimi'yle birlikte dünyada teknoloji hızla gelişmeye başlamıştır. Bilgisayarların iş hayatına ve günlük hayatımıza girmesiyle birlikte birçok iş daha kolay hale gelmiştir. 1980'li yıllardan itibaren internetin de dünyada kullanılmasıyla bilgisayarlar daha kullanışlı hale gelmiştir. Dünyanın her

yerinden insanlar istedikleri bilgilere ulaşabiliyorlar. Ülkemizde de bilgisayar ve internet kullanımının artmasıyla birlikte iş ve gündelik hayatta gelişmeler çok hızlı olmaya başlamıştır.

Muhasebe mesleğinde eskiden gelen defterlerle elle yazılan uygulamalar yerini artık bilgisayarlara bırakmıştır. Yıllarca elle yazılan defterler daha kolay bir şekilde bilgisayar ortamında tutulmaya başlanmış ve kullanıcılarına büyük kolaylıklar sağlamıştır. Bilgisayar kullanımı çoğalmakla birlikte muhasebe işlerini yapacak paket programlarda yazılımcılar tarafından geliştirilmiş ve muhasebenin kayıt aşamasından raporlama aşamasına kadar birçok kolaylık sağlamıştır. Bilgi kullanıcıların ihtiyacı olan bilgilerin çeşitliliğinin ve sayısının artması neticesinde, muhasebe uygulayıcıları da bu programlar sayesinde daha kolay ve kısa zamanda raporlamalarını yapabilmektedirler.

2000'li yıllardan itibaren internetin ülkemizde ve dünya çapında daha yaygın bir hale gelmesiyle birlikte, devlette birçok uygulamasını e- dönüşüm uygulamalarına geçmeye başlamıştır. Devlet tarafından verilen hizmetle artık internet üzerinden bilgisayar aracılığıyla ihtiyaç sahibi herkese kolayca ulaşmaktadır. Günümüzde bu süreç özellikle muhasebe alanında da birçok alanda dönüşüme geçmiştir. Vergi mükelleflerinin bildirmeleri zorunlu olan beyannameler dijital ortamlarda verilmektedir. Muhasebeciler de kurumlara gitmeden dijital ortamda ofislerinden kolayca bu beyannameleri gönderebilmektedirler. Dijital dönüşüm birey ve kurumların hepsini birçok açıdan kolaylıklar kazandırmıştır.

2. DİJİTAL MUHASEBE KAVRAMI

Özellikle milenyum çağı olan, 21. yüzyılla birlikte daha çok etkili olan teknolojik gelişmeler, toplum yaşamını etkilemektedir. Geleneksel olarak yapılan işleri kolaylaştırmakta ve yeni iş modellerinin gelişmesine yol açmaktadır. Teknoloji çağı olarak da anılan bu dönemde "dijitalleşme" ön plana çıkmaktadır.

Dijitalleşme, basit bir ifadeyle manuel olarak işlenen bilgilerin, bilgisayar ve dijital ortamlar aracılığı ile işlenmesi ve takip edilmesi olarak tanımlanabilir. Diğer bir ifadeyle dijitalleşme, gerçek verilerin fiziksel bir yere bağlı olmadan sunulabilmesi biçimidir. Dijitalleşme alanında meydana gelen gelişmeler günümüzde insanların yaşamını, kişilerin dünyasını ve mesleklerin işleyişini, yeniden tasarlanması ve inşa edilmesi ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Dijital sistemlere uyum, bulunduğumuz zamanın zorunluluğu haline gelmiştir (Azaltun, Kurnaz ve Tekbaş, 2018).

Günümüzde yaşanan değişim ve gelişmeler hayatımızın büyük alanında çok büyük etkilere sebep olmuştur. Bütün insanlar zamana ayak uydurabilmek amacıyla yaşanan bu yeniliklerin bir parçası olmaktadır.

İnsanlığın yaradılışından günümüze kadar meydana gelen değişim ve gelişimin hızını göz önünde aldığımızda, özellikle 2000'li yıllar sonrası bu hızın çok daha fazla arttığını görmekteyiz. (Yücel ve Adiloğlu, 2019) Dünyada ki bu değişim görülmemiş bir hıza ulaşmıştır. Bu değişim bilgi toplumu olarak adlandırılan bir kavramı da beraberinde getirmiştir. Günümüz bilgi toplumlarında başarıyı daha çabuk elde edebilmek için güncel bilgiye ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun içinde sürekli bir değişim ve ilerleme içinde olan teknolojinin devamlı takip edilmesi gerekmektedir. Kişilerin ve işletmelerin zamana ayak uydurabilmeleri için çağdaş bilgi teknolojilerini ve iletişim tekniklerini bilmeleri ve bunları akıcı bir şekilde kullanabilmeleri gerekmektedir. Teknoloji artık insan yaşamının vazgeçilmez bir parçası haline gelerek, dünya üzerinde ki coğrafi sınırları da kaldırmıştır. Teknoloji sayesinde, küresel anlamda hızlı bir şekilde bilgiye ulaşabilmek çok daha kolay hale gelmiştir (Azaltun vd., 2018).

Dijital dönüşüm; geleneksel iş modellerini etkilemiş, değişen müşteri ve çalışanların ihtiyaçlarını karşılayabilmek için dijital işletmelere dönüşmüştür. Organizasyonlar, müşteriler ve rekabet koşulları hakkında daha çok bilgiyi saklamak ve analiz etmek için daha büyük veri kullanıldıkça, alışveriş gibi pazarlama faaliyetleri de daha çok özelleşmiştir. Dijital değişimin iş dünyası için getirdiklerine bakacak olursak; - Büyük veri, (Big Data) - Dijital analiz, - Bulut Bilişim, - E- Fatura, E- Dönüşüm, - Siber Güvenlik, - Endüstri 4-0, 5-0, - Yeni nesil ERP, - Nesnelerin İnterneti, gibi kavram ve oluşumlar iş modellerini etkilemiştir. Çeşitli alanlarda görülen bu değişim, muhasebe ve denetim uygulamalarını da etkilemiştir (Akdoğan ve Akdoğan,2018)

Tüm mesleklerde olduğu gibi muhasebe mesleği de dijital gelişim ve değişimden fazlasıyla etkilenmiştir. Bu teknolojik gelişmelerin ışığında, günümüzde muhasebe mesleğinde yeni devir başlamış olup, gelişen teknolojinin ve bilginin kullanılması üst seviyeye çıkmıştır (Azaltun vd., 2018).

Muhasebe meslek mensupları teknolojideki bu değişim ve gelişmeleri yakından takip etmesi bir zorunluluk haline gelmiştir. Artık muhasebe meslek mensupları bu tür bilgi sistemlerini belirli seviyelerde kullanmakla kalmamalı, bu sistemlerin işletmelere uyarlanmasında ve kullanımının geliştirilmesinde de bilgi sahibi olmalıdırlar (Azaltun vd., 2018).

Bilgisayarın hayatımıza girmesiyle birlikte muhasebe mesleğinde ki yeri de çok önemli olmuştur. Muhasebe meslek mensupları elle kâğıt ve defterler üzerinde tuttıkları muhasebeyi artık dijital ortamlara taşıyarak bilgisayarlarda tutmaya başlamışlardır. Dijital gelişimle birlikte muhasebe mesleği de içerik değiştiren mesleklerden birisi olmuştur. Kâğıt ve defter esaslı muhasebeye klasik muhasebe, buna karşılık dijital veri, dijital belge, dijital kayıt, dijital defter gibi modern içerikleri taşıyan muhasebeye ise dijital muhasebe diyebiliriz. Dijital muhasebe ile birlikte muhasebe kayıt ve raporlamalarının çok daha hızlı olması, geçmişe yönelik bilgilerin sunulmasının çok çabuk olması ve geleceğe yönelik alınacak kararlar için raporlar ve analizler de daha kolay bir şekilde elde edilmektedir (URL 2).

Muhasebe mesleğinin, tarihsel gelişim sürecine bakıldığında öncesi, şu anki durumu ve geleceği nasıldı ve nasıl olacak? sorularının cevabının analiz edilmesi gerekir.

I. Önceleri muhasebeci, işletmede meydana gelen finansal olayları elle fiziki olarak muhasebe defterlerine kaydediyor, sınıflandırıyor ve bu bilgileri özetleyerek bilanço dediğimiz finansal durum tablosunu ve performansını görmek üzere de kar-zarar (Gelir Tablosu) tablosunu detaylı bilgiye ihtiyaç duymadan, herhangi bir sınıflama yapmadan düzenliyordu. Çünkü bu dönemlerde;

- ❖ Muhasebe bilgilerinin kullanıcıları azdı.
- ❖ Finansal raporlamada sadece bilanço ve gelir tablosu düzenleniyordu.
- ❖ Sermaye piyasaları gelişmemişti.
- ❖ Maliyet muhasebesi uygulamalarında gider dağıtımlarında, mamul maliyetlerinin hesaplanmasında zorluklar yaşanıyordu.
- ❖ Maliyetler yıllık olarak hesaplanıyordu.
- ❖ Muhasebe servislerinde çok kişi çalışıyordu.

II. Bilgisayarların kullanılmaya başlaması ile elle tutulan defterler bilgisayar ortamında tutulmaya başlamış, satın alınan muhasebe programları aracılığı ile finansal tablolar daha kolay hazırlanmaya başlamıştır. Ülkemizde tek düzen muhasebe sisteminin devreye girmesi daha sağlıklı ve karşılaştırılabilir bilgi üretilmesine olanak vermiştir. Sermaye piyasasının da gelişmesiyle kamuya sunulan finansal tablo sayısı artmış nakit akış tablosu, öz kaynak değişim tablosu da düzenlenmeye başlamıştır. Bilgisayarın getirmiş olduğu kolaylıklardan dolayı maliyetler aylık olarak çıkarılmaya başlamıştır. Bu finansal tablo verilerinin bilgilerinin doğruluğunun testinde, ilgililere sunumunda, muhasebe meslek mensubunun bizzat çalışması gerekmektedir. Bilgisayar programlarının kullanımı sadece meslek mensubuna zamandan tasarruf imkanını sunmuş elle yapılan birçok matematiksel işlemin bilgisayar ortamında daha kolay hazırlanmasına olanak vermiştir. Meslek mensubu; verileri doğru bir şekilde işleyip, analizlerini yapmadan tek başına bilgisayarlar da bir şey yapamamaktadır.

III. İnternetin icadı ve yaygın olarak kullanılmaya başlanması, büyük verinin oluşumu ve teknolojik gelişim ve dönüşümler ekonomik hayatı büyük ölçüde etkilemektedir. Muhasebe sistemleri bulut bilişim hizmeti ile birleşerek Bulut Muhasebesine (Cloud Accounting) yönelmiştir. İnternet tabanlı çalışmaya başlayan muhasebe programları bilgi kullanıcılarına daha çok kolaylık sağlamıştır. Bulut bilişim işletmelere birçok ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir altyapı sunmaktadır. Klasik muhasebe programları yerine bulut bilişim tabanlı muhasebe programları uygulamaya girmiştir.

Türkiye’de internet ve internet teknolojilerinin kullanımının dünya ortalamalarında ve hatta bireysel kullanımda dünya ortalamalarının üzerinde olduğu görülmektedir. Ülkemizdeki şirketlerin % 31’i bulut bilişim sistemine geçmiş durumdadır ve % 40’ı ise bulut bilişime geçmeyi planladıklarını söylemektedirler. Bulut bilişimi kullananların en fazla üretim şirketleri olduğu görülmektedir. Kamu sektörünün de yüzde 25’inin bulut bilişimi kullandığı görülmektedir. Bulut bilişimin muhasebe sektöründe kullanımı her geçen gün hızla yayılmaktadır. Bulut bilişim tabanlı muhasebe programlarını kullanan işletmelere faydaları şöyle sıralanabilir:

- ❖ Maliyetleri düşürerek, teknolojiyi kullanabilmek.
- ❖ İnternetin olduğu her yerde sisteme ulaşabilmek.
- ❖ Müşterilerle olan ikili ilişkileri daha çabuk yapabilmek.
- ❖ Bilgi kullanıcılarının istedikleri verileri, kendilerine daha hızlı ve kolay ulaştırabilmek.
- ❖ Yeni güncellemelerin programa daha kolay ve hızlı aktarılması özelliği
- ❖ Güncellemeleri tüm kullanıcılar aynı anda ve ücretsiz bir şekilde sağlıyor olması.
- ❖ Müşterilerle oluşan iş yükünün paylaşılabilmesi.
- ❖ Yedekleme olanağının çok fazla olmasından dolayı veri kaybolma riski azdır.
- ❖ Teknik destek, kurulum ve eğitimlerin üzerine ciddiyetle eğilmeleri.
- ❖ Muhasebeci ile Mükellefler arasındaki iletişim modellerinin kolay olması (Akdoğan ve Akdoğan, 2018).

Teknolojinin çok hızlı gelişmesiyle birlikte, dijital işlemler hızla artmaya başlamıştır. E-Dönüşüm sistemleri de bunlardan bir tanesidir. Özellikle 2000 yılından sonra e-dönüşüm ülkemizde devletin de politikası haline gelmiştir. Nüfus ve vatandaşlık işlemleri merkezi ortak bir internet sistemi üzerinden gerçekleştirilmeye başlaması E-Dönüşümün en güzel örneklerinden biridir.

E-Dönüşüm uygulamalarıyla sadece ülke içerisinde değil dünya çapında da herkesin ortak kullanımında olan bir sisteme geçilmiş oluyor. Başka ülkelerde yaşayan Türk vatandaşları da istedikleri bilgi ve belgeleri bu sistem üzerinden alabiliyorlar. E-Dönüşümle hayatımıza giren farklı bir yenilik ve güzellikte e-İmza uygulamasıdır. Bu uygulama ıslak imzanın yerini almasıyla birlikte para ve zaman tasarrufunun en güzel örneklerinden birisi olmuştur. E-Dönüşümle birlikte toplumun büyük bir kısmının hayatında kolaylıklar ve tasarruflar sağlamıştır. Sadece muhasebe ve vergi alanında yenilikler ve kolaylıklarla sınırlı kalmamıştır. Dijital Muhasebe ve e-Dönüşüm kavramıyla hayatımıza giren bu yenilikler birçok uygulamayı da beraberinde getirmiştir. Bankalar artık yazılı şekilde kredi kartı ekstreleri veya hesap ekstrelerini müşterilerine göndermenin yerine elektronik posta yoluyla bu hizmetlerini sağlıyorlar. Bundan dolayı da ciddi anlamda tasarruf sağlamış oluyorlar. Toplu ulaşım biletlerinin dijital şekilde olması, SGK ve vergi dairelerine gönderilen beyanname ve bilgilerin 2003 yılından itibaren dijital ortamda gönderilmeye başlanması da önemli gelişmelerdendir.

E-Dönüşüm kavramı aslında hayatımızın her alanında hızlı bir şekilde yer almaya başlamıştır. Dijital Muhasebe ve e-Dönüşüm sistemi ile artık muhasebe işlemleri artık tamamen bilgisayarlar üzerinden, bilgisayar programları yardımıyla çok daha kolay bir şekilde yapılmaktadır. Dijital muhasebe ile çok hızlı ilerleyen muhasebe sektöründe, hayatımıza yeni giren e-dönüşüm uygulamaları olmuştur. Bunların bazıları şöyledir:

e-Fatura; firmaların ticari faaliyetlerinden dolayı satış ve gelirlerinin vergilendirilebilmesi için kağıt ortamında düzenledikleri belgeler artık dijital ortam yardımı ile yapılmaya başlanmıştır.

e-Arşiv; vergi mükelleflerinin kullanmış oldukları belge ve evrakların 5 ila 10 yıl arasında saklanma zorunluluğu vardır. Bu belgelerin uzun süreler sağlıklı bir şekilde saklanması, birçok kurum için çoğu zaman kolay olmamaktadır. E-Arşiv dönüşümüyle birlikte artık kıymetli evraklar ve arşiv niteliğinde olan belgeler, daha kolay bir şekilde saklanabilmektedir. Riskleri daha az olması ve yer tasarrufundan dolayı ilgili kurumlar tarafından ilgi görmektedir.

e-Defter; işletmelerin vergilendirmeye konu olan ve tutmakla zorunlu oldukları defterlerde artık dijital ortama taşınmıştır. Aylık olarak vergi dairesi sistemine yükleme yaparak defter saklama ve onaylatma gibi zahmetli ve maliyetli işlerden kurtulmuşlardır.

e-İrsaliye; ticari malların nakliyesinde mallarla birlikte gönderilen irsaliyelerde artık dijital ortama taşınmıştır. Bu şekilde alıcı firmaya irsaliyenin ulaşmama veya kaybolması gibi olumsuz durumlar ortadan kalkmış olmaktadır (URL-1).

3. BİLGİSAYARLI MUHASEBE PAKET PROGRAMLARI

Bilgisayarların ilk kullanım alanları muhasebe alanında ortaya çıkmıştır. Muhasebede bilgisayar kullanımının asıl amaçları, muhasebenin işlevlerini etkinleştirmek ve seviyesini yükseltmek için olduğu söylenebilir. Muhasebe işlev ve önemi günümüzde fazlasıyla artmıştır. Firmalar kullandıkları muhasebe programları ile verileri daha kolay işleyebilmekteler ve de istedikleri finansal tablolara daha kolay erişebilmektedirler. Muhasebe programlarının alt yapıları birbiriyle benzerlik göstermektedir. Çünkü sistem bellidir ve Tek Düzen Muhasebe Sistemi uygulamaları bütün firmalar için uygulanmaktadır. Bu yüzden muhasebe programları genel ihtiyaca uygun bir şekilde üretilmektedir. Bu yüzden kullanılan muhasebe programları işinde uzman yazılımcılar tarafında yapılmaktadır. Firmaların özelliklerine göre de farklı modüller oluşturup kullanılmaktadır.

Muhasebe alanında kullanılacak olan bilgisayarlardan istenilen verimi alabilmek için dikkat edilmesi gereken durumlar da vardır. Alınacak bilgisayarlarda ilk önce “Donanım” ve “Yazılım”ın seçilmesi gerekir. Yazılım kadar donanım da önem taşımaktadır. Günümüzde dijital sistemleri yani e-dönüşüm uygulamalarını kolay bir şekilde uygulayabilmek için kullanılacak teknolojik alt yapı unsurlarının çok iyi olması gerekmektedir. Bilgisayar donanımı denilince akıllara kasa (işlem ünitesi), klavye, mouse, ekran ve yazıcıdan oluşan bir oluşum gelmektedir. Muhasebe sistemi için bu oluşumun da doğru, birbiriyle uyumlu bir şekilde bir araya getirilmesi kullanıcılar için önemlidir. Firmalarda bilgisayarların kullanılacağı yerlere, çeşidi ve hacmine göre donanımlarını belirlemek en önemli unsurdur. Çünkü yapılacak işlerin çeşidine ve büyüklüğüne göre bilgisayar alınmalıdır. Bu hususlara dikkat etmeden alınan bilgisayarlar işletmenin zararına ve verimsizliğine neden olacaktır.

İşletmelerin, bilgisayarla yapacakları işlerin hacminin ve çeşidinin belirlenebilmesi için gerekli olan kriterler şu şekilde olmalıdır:

- Üretim yapan bir işletme ise üretim hacmi, çeşitliliği gibi durumlara bakılmalı,
- Firmanın müşteri sayısı,
- Günlük ve aylık satış miktarları ve adedi,
- Nakit ve vadeli satış tutarları ve alacak devir hızı,
- Firmanın çalıştığı banka sayısı,
- Muhasebede kullanılan hesap sayısı ve bunların kullanılış sıklığı,
- Firmanın stok çeşidi, stok sayısı ve stok devir hızı,
- Alınacak muhasebe programı için gerekli olan bilgisayar kapasitesi.

Firma için en uygun donanımlı bilgisayarın belirlenmesinden sonra, alınacak bilgisayarın yeniliklere de açık olması gerekmektedir. Yeniliklere uyumlu olmayan bir sisteme sahip bilgisayar alındığında, daha sonraları iş göremeyecek duruma gelecek ve işletmeye ek bir maliyet getirecektir. Bilgisayar ve muhasebe programı seçerken yeterli bilgiye sahip olunmaması durumunda satıcılardan, mecmualardan ve eğitim kurumlarından destek alınmalıdır.

Bilgisayar ve muhasebe programları alırken üzerinde durulması gereken diğer bir husus ise teknik destek, yeterli servis ağı ve istenildiği zaman kaliteli ve orijinal yedek parçayı kolayca bulabilmektir. Bilgisayar ve muhasebe programı satışı yapan firmalar servis ağı kurmuş olsalar bile kullanıcılara yakınlığı veya kişi başı düşen servis miktarı gibi rakamlarda önemlidir (Öztürk, 2007).

Muhasebe paket programları, dönem içerisinde Tekdüzen Hesap Planı çerçevesinde hesapları kaydeden ve dönem sonunda da Mizan, Gelir Tablosu ve Bilanço gibi finansal raporların kolayca çıkarılmasına yardımcı olan programlardır. İlk olarak, muhasebe işlemlerinin bilgisayarda takip edilmesini sağlayan genel muhasebe programları hazırlanmıştır. Bu programlar yasal defterlerin tutulması ile devlet kurumlarına hazırlanacak beyannamelerin ve bildiregelerin hızlı bir şekilde güvenilir olarak ve daha düşük maliyetle oluşmasına imkân tanımıştır. Daha sonraları ise muhasebede entegre programlar hazırlanmıştır. Böylelikle bilgisayara kayıt edilen her bir verinin muhasebeye entegrasyonunda gerçekleşmesi sağlanmıştır. Muhasebe programları alanında yazılım yapan firmalar çoğaldıkça ve sektör geliştikçe, paket programları kullananlar artıkça ve programların önemi fazlaştıkça, bu programlara yeni özellikler ilave edilmiş ve kullanıcılara kolaylıklar sağlamıştır. Programlarda ki kullanıcılar

arasında entegrasyonun yapılması, bütün kullanıcıların internet ağı üzerinden raporlara erişebilmesi, döviz kur bilgilerinin internet üzerinden otomatik olarak güncellenebilmesi ve çok kullanıcıya imkan verebilmesi gibi özellikler programların kullanımını daha da kolaylaştırmaktadır.

Muhasebe işlemlerinde kullanılan MİKRO, ETA, ZİRVE, LUCA, GMSNET, LOGO v.b. olan birçok muhasebe paket programları piyasada yer almaktadır. Ekran görüntüleri birbirinden biraz farklı olsa da taban yapıları neredeyse birbirinin aynısıdır. Muhasebe paket programlarından birkaç adedini kullanmayı bilen bir kişi, diğer muhasebe paket programlarını da kolaylıkla kullanabilir. Bununla birlikte işletmelerin istekleri doğrultusunda da muhasebe programları yazılabilmekte veya olan muhasebe paket programı gereksinim ve talepler doğrultusunda genişletilebilmektedir. Muhasebe paket programları, modül denilen birçok alt sistemden oluşmuştur. Bu modüller muhasebe programlarına göre değişiklik göstermekle beraber çoğunlukla; cari modülü, fatura modülü, irsaliye modülü, stok modülü, sipariş modülü, üretim modülü, kasa modülü, banka modülü, çek / senet modülü, bordro modülü, demirbaş modülü ve genel muhasebe modül olarak sayılabilir (Erkuş,2016).

Bulut Tabanlı Muhasebe Programlarının özelliklerinden bahsedilmesi gerekirse; İnternetin olduğu her yerden sisteme ulaşılma kolaylığı olduğu söylenebilir. Programın güncellenmesi ve kurulumu, internetin olduğu her zaman otomatik olarak uzaktan yapılabilmektedir. Ofis ortamına bağlı kalmadan, ofis dışında da bağımsız olarak çalışılma imkânı sağlamaktadır. Verilerin yedeklenmesi yedek terminallerde veya bulut bilişim sisteminde gerçekleştirilebilir. Kanun ve mevzuat değişiklikleri anında sistemde görülebilir. Bulut bilişim sistemiyle işlemler biraz daha hızlı yapılarak zaman kayıpları azaltılmaktadır. Fatura, irsaliye, defter beyanları gibi resmî belgelerin web tabanından doldurulması ve ilgili kurumlara gönderilmesi yapılabilmektedir. İşletme yöneticileri ve bilgi kullanıcıları finansal verilere istedikleri an internetin bulunduğu her yerden ulaşabilmeleri mümkündür. Mali müşavirlerde mükellefleri ve firmalarıyla iletişimlerini web tabanı üzerinden kurmaları mümkündür. Bulut bilişim sistemiyle; insanlar, makineler, internet ağı ve programlar bir araya gelip iletişime geçerek birlikte çalışma olanağı oluşturulmuş olmaktadır (Akdoğan ve Akdoğan,2018).

4. MUHASEBE PAKET PROGRAMLARINDA BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLER

İşletmeler iş yerleri için kullanacakları muhasebe paket programlarını seçerken programda bulunması gereken zorunlu ve isteğe bağlı özellikleri iyi belirlemelidirler. Muhasebe programı alınmadan önce olması gereken zorunlu özelliklerin olup olmadığından emin olunması gerekmektedir. Programlar da bulunması gereken bu zorunlu özellikler kanunlar tarafından belirlenmiştir. Alınacak muhasebe programının kanun hükümlerine aykırı olup olmadığını anlamak için denemek veya kontrol ederek bilmek mümkün değildir. Bu durumda program alındığında yapılacak bir sözleşme veya alınacak fatura veya lisans belgesi bu uyumluluğun garanti altına alınmasını sağlamış olacaktır. Bu mecburiyetten başka birtakım seçime bağlı seçeneklerde aranabilecek özelliklerdendir. Muhasebe programının esnekliği, gerekli durumlarda yeni modüllerin eklenip çıkarılması gibi özel isteklerdir. Bunlar yazılımdan beklenen etkinlik verimliliği arttıracaklarından dolayı büyük öneme sahiptirler. Mevcut olan muhasebe paket programlar arasından birini seçerken; kullanım kolaylığına ve ihtiyaçlara uygunluğuna, programın kanunlara uygun olup olmadığına, satış sonra eğitim ve servis imkanlarına, gerekli olan raporların dönemler halinde alınıp alınmadığına, yeni çıkan modellerle ve kanunlarla entegrasyonunun sağlanıp sağlanmadığına ve maliyetinin az olmasına özen gösterilmelidir. Bu özelliklerden bahsedilmesi gerekirse; esnek ve modüller yapıya sahip olmalı, sorgulama ve raporlamada etkin olmalı, kullanıcı tanımlı işlemler yapılabilmesi, hata kontrolleri yapılabilmesi, iç kontrol sistemi olmalı, ekran sunuları kullanım kolaylığı sağlamalı, diğer yazılımlarla (excel, Word üzerinden raporlar gibi) bağlantı sağlayabilmeli, veri ve sistem güvenliğini maksimum seviyede sağlayabilmeli, düzenli bir yedekleme sistemi olmalı ve program eğitimi, servis desteği ve bakımı vermelidir.

5. MUHASEBE ALANINDA KULLANILAN PAKET PROGRAMLAR

Günümüzde muhasebe sistemleri ve muhasebe işlemleri, işletmelerin belki tamamına yakını tarafından bilgisayarlar da takip edilmektedir. Bilgisayar, bir işletmenin muhasebe biriminde, evrakların düzenlenmesinden başlayıp, zorunlu defterlerin tutulması, maliyet hesaplarının çıkartılması, mizan ve finansal raporların hazırlanması ve analiz edilmesi, planların hazırlanması ve verilerin toplanıp düzenlenmesine kadar her alanda yer almaktadır. Gelişen bilgi çağı ve teknoloji ile firmaların en yoğun ve önemli olan muhasebe biriminde de çok önemli gelişmeler olmuştur. Bu uygulamalar için geliştirilen

programlar işletmelerin işlerini bir hayli kolaylaştırmaya başlamıştır. Bu programlar verilerin sisteme kaydedilmesinden tutun da raporlama aşamasına kadar kullanıcılar için çok büyük kolaylıklar sağlamaktadırlar. İşletmelerin zamandan, mekandan, evraktan, personelden tasarruf yapmalarına imkan sağlamaktadır. İşletmeler muhasebe için çoğunlukla hazır olan bu paket programları tercih etmektedirler. Muhasebe paket programların bazıları Eta, Logo(Netsis), Mikro, Luca, Zirve, Gms-Net (Mikrokom Yazılım), Lks, Akınsoft Wolvox, Orka, Paraşüt ve Datasoft gibi programlardır. Bu programlar piyasada yaygın olarak kullanılan programlardır. Programların birçoğunun da ERP üretim modülleri de bulunmaktadır. Dijital dönüşüme kendilerini uyarlayan programlar kullanıcılarına kolaylıklar sağlamaktadırlar.

6. SONUÇ

Teknolojinin çok hızlı bir şekilde gelişmesi, insan hayatında da kolaylıklara neden olmaktadır. Muhasebe alanında da teknolojik gelişmeler muhasebe işlerini büyük oranda kolaylaştırmıştır. Dijital çağ ile birlikte hayatımızın her alanına giren bilgisayar ve bilgisayar program ve yazılımları; muhasebe alanında da büyük yer edinmiştir. Günümüzde tamamen bilgisayar ortamlarında tutulan muhasebe işlemleri, neredeyse programsız yapılmamaktadır. Çok sayıda bilgisayar programı arzı ortaya çıkmıştır. Kullanıcılar ise kendilerine uygun olan paket programları alarak büro, şirket ve ofislerinde kullanılmaktadırlar. Vergi mükelleflerinin büyük bir kısmı 2020 yılı itibarıyla e-dönüşüme geçeceklerdir. E-Dönüşümle birlikte işlemler tamamen dijital ortamlarda olduğu gibi artık e-fatura, e-defter ve e-arşiv işlemleri de dijital ortamlarda gerçekleşecektir. Vergi mükelleflerinin birçok işleminin dijital ortama taşınmasıyla birlikte işler daha kolay ve daha az maliyetli olacaktır. Bununla birlikte naylon fatura gibi kayıt dışı yapılan işlemlerin önüne daha fazla geçilmiş olacaktır. Hem vergi mükellefleri açısından hem de devlet açısından birçok avantajları olan elektronik dönüşüm etkileri çok olumludur. Devletin her alanda uygulamaya geçirdiği elektronik dönüşüm işlemleri sayesinde, bilgi kullanıcıları ve ilgili taraflar ihtiyaç duydukları verilere daha kolay ve hızlı bir şekilde ulaşabilmektedirler. Dijital muhasebeyle de firmaların mali verileri, finansal tabloları ve beyannameleri ilgili taraflara hızlı ve kolay bir şekilde sunulmaktadır. Bütün bunlardan dolayı dijital dönüşüm muhasebe alanına çok fazla katkı sağlamıştır. Hem kullanıcılar hem de devlet açısından çok yararlı ve kazançlı bir uygulamadır.

KAYNAKÇA

- AKDOĞAN, N. & AKDOĞAN, M. U. (2018). Büyük Veri-Bilişim Teknolojisindeki Gelişmelerin Muhasebe Uygulamalarına ve Muhasebe Mesleğine Etkisi. *Muhasebe ve Denetim Bakış*, (55), 1-14
- AZALTUN, M., KURNAZ, E. & TEKBAŞ, İ. (2018). *Dijital Muhasebe Okuryazarlığı: Muhasebe Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma*. 5th International Congress on Accounting and Finance Research (ICAFR'18) 17-20 October 2018
- ERKUŞ, Ş. (2016). *Yönetim Muhasebesi Açısından Muhasebe Paket Programlarının Karşılaştırmaları Üzerine Bir Çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, T.C. Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Tekirdağ.
- ÖZTÜRK, M. (2007). *Bilgisayarlı Muhasebe Programları, Analizi*. Yüksek Lisans Tezi, T.C. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Erzurum.
- YÜCEL, G. & ADILOĞLU, B. (2019). Dijitalleşme-Yapay Zeka ve Muhasebe. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*. (17), 47-60.
- URL 1 bulutsrket.com/edonusum/e-donusum-nedr-baslca-e-donusum-sstemler-nelerdr. Erişim tarihi: 25.10.2019
- URL 2. ekonomikarastirmalar.org/index.php/bilgisayarda-muhasebe-tutmanın-önemi. Erişim tarihi: 07.10.2019